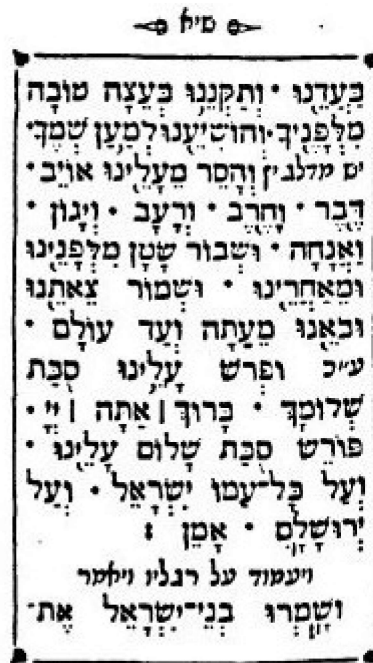

Lesson 13-Introduction To The ברכה Of השכיבנו

Source 1

Roman Rite 1886

Source 2

Current Ashkenaz Week-Nights

השכיבנו ה' א-להינו לשלום, והעמידנו מלכנו לחיים, ופרוש עלינו סכת שלום, ותקננו בעצה טובה מלפניך, והושיענו למען שמך. והגן בעדנו, והסר מעלינו אויב, דבר, וחרב, ורעב, ויגון, והסר שטן מלפנינו ומאחרינו, ובצל כנפיך תסתירנו, כי א-ל שומרנו ומצילנו אתה, כי א-ל מלך חנון ורחום אתה. ושומר צאתנו ובואנו, לחיים ולשלום, מעתה ועד עולם. ברוך אתה ה', שומר עמו ישראל לעד.

Source 3

ב"ח¹ אורח חיים סימן רסז-ואין לומר כי שומרנו וכו' ושומר צאתנו ובואנו וכו'. כצ"ל וכ"כ במנהגים (עי' ר"א מירנא מנהג שבת ד ב) וכך נהגו קדמונינו מעולם כפי מה ששמענו וקבלנו מרבותינו אבל בדורות האלו נוהגים לאמרו ולא ידענו מאין הגיע לנהוג היפך דברי רבינו והמנהגים, ולבי אומר לי כי דבר זה וכיוצא בו הגיע אלינו מהשליחי ציבור שאינם מהוגנים שמקבלין בכל קהלות בשביל שהם משוררים להם בקול נעים אף על פי שאינן בקיאים ואינן יודעים הלכות תפלה ויד העשירים תקפה על חכמי הדור גם בזה אבל הגון הוא לחזור המנהג על כנו הראשון וכבר נוהגין בן מקצת שליחי ציבור ההוגנים והיודעים ורוב הלומדים ומודים על האמת, שוב ראיתי שבעל הלבוש כתב ליישב מנהג טעות זה ואין דעתי הענייה כמוני נוחה מדבריו.

1. Rabbi Joel Sirkes was born in Poland in 1561, and died there in 1640. He occupied the rabbinates of Lukow, Lublin, Medzyboz, Belz, Szydlowka, and finally Brest-Litovsk and Kraków

---

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

Translation: It is not proper to say: Ki Shomreinu, etc. Oo'Shmor Tzeiseinu Oo'Vo'Ainu, etc. That is how we are to recite the Bracha and so it is written in the Book of Minhagim of R' Tyrna) and so did our Rabbinic predecessors conduct themselves. Despite that history, our generation follows the custom of including those lines on Lail Shabbos. I am not sure how the practice began to conduct ourselves opposite how our Rabbinic predecessors directed us. My heart tells me that this practice and others similar to it originated with prayer leaders who were not qualified, who were accepted by communities because their voices were pleasant and despite their not being experts in the field of Tefila and do not know its rules. This is a result of communities being governed by wealthy individuals (Parnassim) whose opinions are accepted even when those opinions conflict with the decisions of Rabbinic authorities. It would be appropriate to return to the prior practice. Some knowledgeable prayer leaders are doing so and some educated laymen who admit to the correct practice have advocated for a return to the practice. I have seen that the Levush explained how the current incorrect practice is appropriate but I, a poorly educated person, still do not accept his explanation.

Source 4

לבוש² אורח חיים סימן רסז' סעיף ג'—וקורין קריאת שמע בברכותיה כבשאר ימות החול בלא גירוע ובלא תוספות עד סוף ברכת השכיבנו, רק שמשנה בחתימה שחותם ופרוס עלינו סוכת שלומך ברוך אתה ה' פורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים, ומתחילין ופרוס כדי לסמוך מעין החתימה סמוך לחתימה, ואין חותמין שומר עמו ישראל לעד, דבשבת אין צריכים שימור כי יום השבת בעצמו הוא השומר: ויש אומרים שבשביל זה גם כן אין לומר כי א—ל שומרנו וכו' אלא מיד כשמגיעין לובצל כנפיק תסתירנו מתחילין ופרוס עלינו וכו'. אבל אנו נוהגין לאומרה, דלא דמי כלל תוך הברכה לחתימה, דחתימה ודאי אין חותמין בה שאינה עיקר הברכה, אבל תוך הברכה אף על גב דשבת הוא השומר, מכל מקום שכיחי מזיקים בשבת יותר מבחול, לפיכך אין לדלגו בתוך הברכה, וכן המנהג בכל אלו הארצות ואין לשנות.

Translation: We recite Kriyas Shema and its Brachos as we do every night with no change nor any addition until the end of the Bracha of Hashkeiveinu except that we change the Chasimas Ha'Bracha to Oo'Phros and then Porais, etc. We add the words Oo'Phros in order to refer to the theme of the Chasima before the Chasima. We do not employ the Chasima of Shomer Amo Yisroel La'Ad because on Shabbos we do not need protection because our observing Shabbos provides the protection. Some say that because of that concept we should also omit the words: Ki Kail Shomreinu, etc. and after reaching the words: Oo'V'Tzail Kinafecha Tastireinu we begin to say Oo'Phros Aleinu, etc. Despite that opinion, it is our practice to include those words because what appears before the Chasimas Ha'Bracha is not governed by the same rules as the Chasimas Ha'Bracha. Certainly we should not refer to the theme of providing protection in the Chasimas Ha'Bracha since that is not the primary theme of the Bracha on Lail Shabbos but within the Bracha even though Shabbos provides the protection, there are more evil forces lurking on Shabbos than on weekdays. Therefore we should not omit our concern for harm from evil forces on Lail Shabbos. That is the custom in our locality and the practice should not be changed.

---

2. Rabbi Mordecai Yoffe was born in 1530 and was a student of R. Moses Isserlis (Rema). He served as a rabbi in Prague, Lublin, Horodna, and Posen and was also a head of the Council of Four Lands. He passed away in 1612.

Source 5

טור אורה חיים הלכות שבת סימן רסז'—וכתב בעל המנהיג ולמנהיג צרפת שנהגו לומר ופרוס ראוי לומר ובצל כנפיך תסתירנו ופרוס עלינו וכו' ואין לומר כי א—ל שומרנו וכו' ושומר צאתנו ובואנו וכו' כי הוא להסמך מעין חתימת החול שהותמין שומר עמו ישראל לעד.

Translation: The Manbig wrote that according to the French Rite in which they followed the practice of reciting Oo'Phros on Friday Night it is appropriate to say Oo'V'Tzail Kinefecha Tastireinu Oo'Phros Aleinu, etc. but it is not correct to say Ki Kail Shomrienu, etc. Oo'Shmor Tzeisecha Oo'Bo'Ainu, etc. because those words are said on weekdays only because of the rule that it is necessary to refer to the theme of the Bracha just before the ending Bracha.

Source 6

פירושי סידור התפילה לרוקה [פב] יראו עינינו עמוד תעב'—ובערב שבת אומר ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם ברוך אתה ה' [ה]פורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים, אין אומר שומר עמו ישראל לעד, לפי שהשבת אין צריך שמירה (See footnote 259 below), שהקדוש ברוך הוא שומר ישראל על ידי השבת. לכך בדיברות שניות שמור את יום השבת. משל למלך שהיה לו רועה שומר צאנו, כל הימים היה בשדה הרועה עם צאנו והיה ער בלילה לשומר הצאן, אך בלילה אחד בשבוע היה מאסף צאנו הביתה בדיר והיה ישן, כך כל ימי המעשה הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל לפי שזה יוצא השדה וזה במלאכתו, אבל בשבת כל אחד הולך לביתו אין צריך שמירה, אך פורס סוכת שלום.

Translation: On Erev Shabbos we say: Oo'Shmor Tzeiseinu Oo'Vo'Einu L'Chayim Oo'L'Shalom Mai'Ata V'Ad Olam. Baruch Ata Hashem Ha'Porais, etc. We do not recite the Bracha ending of Shomer Amo Yisroel La'Ad because on Shabbos we need not be concerned that we need protection because G-d protects the Jewish People in the merit of their observing Shabbos. That explains why the wording of the commandment to observe Shabbos in the Ten Commandments begins with the words "Shmor Es Yom Ha'Shabbos." This is comparable to a King who had a shepherd who watched over the King's sheep. While the shepherd kept the sheep in the outdoors, the shepherd needed to remain awake all night to be sure that the sheep did not meet with harm. One night a week the shepherd would gather the sheep and place them in a fenced in area and he could then sleep comfortably that night. Similarly we depend on G-d to watch over us on week days nights when we go about our work but on Shabbos, we stay home and therefore do not need protection and G-d places us under His blanket of peace

Footnote 259

מדרש תהילים פרק צב', ה'—מזמור שיר ליום השבת; ליום ששבתו המזיקין מן העולם, ליום שישבו עמו בשלום.

Translation: What is the meaning of the words: Mizmor Shir L'Yom Ha'Shabbos? Shabbos is the day that the evil forces in the world rest; a day when the Jewish People sit in peace.

Source 7

ספר העיתים סימן קלז'—ושאילו מקמיה דמר רב נטרונאי בלילי שבת בברכות אחרונות שבק"ש אומר ברוך ד' לעולם כשאר ימות החול או ושמרו בני ישראל את השבת וביו"ט לא

כך ולא כך כיצד ראוי לומר, והשיב הכי מדברי חכמים אינו לברכה זו חמישית כל עיקר כדתנן ובערב אומר שתים לפניה ושתים לאחריה ופליגו בגמרא בתפילת השחר אומר רב יהודא אומר שמואל תפילת ערבית רבן גמליאל אומר חובה, ר' יהושע אומר רשות. ואמר שמואל הלכה כדברי האומר חובה ורב אמר הלכה כדברי האומר רשות, לשמואל דאמר הלכה כדברי האומר חובה בתר שומר עמו ישראל לאלתר סמכינן תפילה, לרב דאמר רשות פסקינן בקדיש למימרא דסיימינן וקיי"ל כל רב ושמואל דשביקא פלוגתייהו סתמא ולא פסיקא הלכתא בגמרא לא כמר ולא כמר הלכתא כרב באיסורי וכשמואל בדיני והכא באיסורי קא מיפלגי והלכתא כרב דאמר רשות.

Translation: A question was asked of R. Natroni: on Friday night do we recite the last Bracha of Kriyas Shema that begins Baruch Hashem like on weekdays and can we say the verses that begin: V'Shamru before Shemona Esrei on Friday night but not on Yom Tov night? He answered as follows: based on the words of our Sages we can conclude that this fifth Bracha of Kriyas Shema had no basis as we learned: at Maariv, we recite two Brachos before and two after saying Kriyas Shema. Our Sages had a disagreement on a related issue: is the recital of Shemona Esrei at night mandatory or voluntary. Rabban Gamliel said that it is mandatory. R. Yeboshua said that it is voluntary. Shmuel said that the Halacha follows the opinion of the one who said that it is mandatory. Rav said that the Halacha follows the opinion of the one who said that it is voluntary. When Rav and Shmuel argue, we hold like Shmuel concerning monetary matters and according to Rav in ritual matters. Since this is a ritual matter, we follow the opinion of Rav that the recital of Shemona Esrei at night is voluntary.

ואתו רבנן בתראי ותקינן בתר שומר עמו ישראל למימר פסוקי דאית בהו שבחות וזמירות וכיון דאמרינן פסוקי תקינו בתרייהו ברכה ודבר זה בחול אבל בשבת כיון דשביחי מזיקין וצריכין כל ישראל למיעל לבתיהן מקמי דתיחשך משום סכנות שדים א"נ מקמי איעקרי שרגא סלקוה והעמידוה ארתנן בערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה וכן מנהג בשיבה ובבית רבינו שבבבל, ואמר מר רב שלום גאון ז"ל בלילי שבתות ובלילי ימים טובים נמי במעריב נהגו לומר שומר עמו ישראל ובישיבה ובבית רבינו שבבבל אין מנהג [כן] אלא תחת שומר עמו ישראל חותמין ברוך פורס סוכת שלום על עמו ישראל ועל ירושלים ואין אומר אחריה כל עיקר אלא קדישא לאלתר ובשאר כנסיות ישראל או בשאר מקומות ישראל אומר שומר עמו ישראל לעד ואומר ושמרו בני ישראל את השבת אבל ברוך אתה ד' לעולם אין אומרים לא בישיבה ולא בבבל כולה.

Translation: The later Sages instituted the practice of reciting verses of praise after the fourth Bracha of Kriyas Shema at night and because it was a prayer that consisted of verses, they ended the prayer with a Bracha. This practice was reserved for weekdays only and not for Shabbos because on Shabbos there are evil forces present and the members of the community must return home before dark because of the danger of demons or because their lights might burn out. R. Shalom, ז"ל, said that even on the nights of Shabbos and Yom Tov they would say the Bracha of Shomer Amo Yisroel La'Ad but in the Yeshiva and where our teacher lived they would not follow that custom but would substitute the Bracha of Ha'Porais and would not saying anything after but would proceed to recite Kaddish but in other locations they would say Shomer Amo Yisroel La'Ad and then the verses of V'Shamru but in no location did they recite the fifth Bracha.

Source 8

מגן אברהם סימן רסז' ס"ק ג' –ראיתי בזוה' ויקהל ע' שס"ז שחלק בין רבים ליחיד שיחיד צריך שמירה א"כ דוקא שומר עמו ישראל א"א דמשמע על כלל ישראל אבל ושומר צאתינו י"ל דקאי אבל יחיד ויחיד וכן נכון.

Translation: I saw in the Zohar Parshas Va'Yak'Heil that the Zohar distinguishes between individuals and the community when it comes to being concerned about needing protection on Shabbos in that an individual needs protection on Shabbos while the community does not. That is why the Bracha during the week includes a reference to the Jewish People. But the line that speaks of G-d protecting our comings and goings does not include a reference to the Jewish People and is meant to be a request for protection for each individual Jew.

Source 9

באר היטב סימן רסז', סימן קטן (ב)

לאחר וכו' וכתב הטור הטעם שכשבת א"ל שמירה שהשבת שומר וטהרין לומר הפסוק ושמרו בני ישראל וגו' לומר שאם ישמרו שבת א"ל שמירה ע"כ . ולאחר טהרין לומר כי אל שומרו וגו' ושומר לאחר וגו' דאנו יודעין שאין אנו בחזקת שומרי שבת כראוי ע"כ .
נריכים להתפלל על השמירה .אלא דאין מסיימין ע"ז ע"כ :

Translation: The Tur wrote that the reason that we do not need protection on Shabbos is because Shabbos itself provides protection and that is why we say the verses that begin V'Shamru, etc. That means that if the Jewish People observe Shabbos, they do not need additional protection. It is our custom to say the words: Ki Kail Shomreinu, etc. Oo'Shmor T'zeiseinu, etc. because we know that our observance of Shabbos is lacking. That is why we still need to ask G-d to provide us protection but we do change the wording of the closing Bracha.

Source 10

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיב' עמ' ב' –אל תצא יחידי בלילה – דתניא: לא יצא יחידי בלילה לא בלילי רביעיות ולא בלילי שבתות, מפני שאגרת בת מחלת, היא ושמונה עשרה רבוא של מלאכי חבלה יוצאין, וכל אחד ואחד יש לו רשות לחבל בפני עצמו.

Translation: 'And do not go out alone at night', for it was taught: One should not go out alone at night, i.e., neither on Wednesday nights nor on Sabbath night, because Igrath the daughter of Mahalath, she and one hundred eighty thousand destroying angels go forth, and each has permission to wreak destruction independently.

Source 11

סידור רב שבתי סופר

סידור מה"ר שבת

280

שְׁלוֹמֶה וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ* וְהָגֵן
בְּעֵדֵינוּ וְהִסֵּר מֵעֲלֵינוּ דָּבָר וְחָרָב וְרָעָב
וְיָגוֹן וְהִסֵּר שָׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ
וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ*
בליל שבת וי"ט כשמונה לובצל כנפיד תסתירנו יאמר
מיד ופרוס עלינו וכו' ולא יאמר כי שומרינו* כלל
כמבואר בהקדמה הפרטית (סי' יט):
תסתירנו